

Par dienas centra pieaugušajiem ar garīgās attīstības traucējumiem un rehabilitācijas centra bērniem ar funkcionālās attīstības traucējumiem projekta virzību

Dome 2017.gada 24. oktobrī pieņēma lēmumu Nr.231 “Par pakalpojumu infrastruktūru deinstitucionalizācijas pasākumu īstenošanai” ar mērķi piedalīties SAM 9311 pasākuma otrajā atlases kārtā ar projektu “Pakalpojumu infrastruktūras attīstība deinstitucionalizācijas plānu īstenošanai Ādažu novadā” (turpmāk-Projekts), kā ietvaros plānots būvēt **dienas centru pieaugušajiem ar garīgās attīstības traucējumiem un rehabilitācijas centru bērniem ar funkcionālās attīstības traucējumiem Ādažos (turpmāk-Centrs).**

Lai apzinātu novadā izveidojamās sociālo pakalpojumu infrastruktūras kapacitāti, domes Sociālais dienests no 2016.gada 1.novembra līdz 2017.gada 4.aprīlim organizēja personu ar garīga rakstura traucējumiem (turpmāk - GRT) un bērnu ar funkcionāla rakstura traucējumiem (turpmāk - FRT) izvērtēšanu. Tika noskaidrots, ka 28 personām ar GRT ir nepieciešami dienas aprūpes centra pakalpojumi un 34 bērniem ar FRT - rehabilitācijas centra pakalpojumi. Šie 62 klienti ir potenciālie Centra apmeklētāji.

Ņemot vērā, ka pēc pieņemtā Domes lēmuma radās daudz diskusiju un neskaidrību iedzīvotāju starpā attiecībā uz vietas izvēli Centra būvniecībai dēļ tā plānotās atrašanās tuvu jaunajai Ādažu vidusskolas ēkai Attekas ielā 16; pakalpojumiem, kas tiktu sniegti Centrā un to, kas būs potenciālie Centra klienti, domes priekšsēdētājs Māris Sprindžuks ar domes Sociālo dienestu, Labklājības ministriju, Rīgas plānošanas reģionu, dažādu biedrību pārstāvjiem organizēja divas tikšanās ar novada iedzīvotājiem š.g. 7. un 21. novembrī, kā arī individuāli tikās ar vairākiem iedzīvotājiem, lai diskutētu par neskaidrajiem jautājumiem.

Š.g. 7. novembrī Kultūras centra Mākslas un vēstures galerijā notika sanāksme, kurā iedzīvotāji tika informēti par valsts politiku deinstitucionalizācijas jomā un ES fondu iespējām; par potenciālajiem Centra klientiem; pakalpojumiem, ko plānots sniegt Centrā; biedrības Rīgas pilsētas “Rūpju bērns” valdes priekšsēdētājs Māris Grāvis dalījās ar savu pieredzi par dienas aprūpes centru darbību Rīgā. Domes pārstāvji informēja un diskutēja ar iedzīvotājiem arī par citām iespējamām vietām Centra būvniecībai uz pašvaldības zemes: Gaujas ielā 25b, pie Vējupes, Gaujas ielā 35. Bija daudz diskusiju un iebildumu no iedzīvotāju puses par vietas izvēli Centra būvniecībai, kā rezultātā noteikti sekojoši uzdevumi domei, kas veicami līdz nākamajai sanāksmei ar iedzīvotājiem:

- Veikt potenciālo centra klientu radinieku aptauja, lai noteiktu viņuprāt piemērotāko Centra būvniecības vietu.
- Tikties individuāli ar iedzīvotājiem Centra būvniecības alternatīvajās vietās.
- Sagatavot Centra būvniecības alternatīvo vietu izvērtējumu (plusus un mīnus).
- Sagatavot indikatīvas izmaksu salīdzinājumu Centra būvniecības alternatīvajām vietām (lūdzu skatīt domes 07.11. prezentāciju – Pielikums Nr.1)

Š.g. 21. novembrī domes priekšsēdētājs Māris Sprindžuks turpināja š.g. 7. novembrī uzsāktu diskusiju ar iedzīvotājiem par Centra izveidošanas vietas izvēli, pakalpojumiem, kas tiktu sniegti Centrā un to, kas būs potenciālie Centra klienti.

Sanāksmes laikā domes Sociālā dienesta vadītāja Ieva Roze prezentēja Centra plānoto klientu vecāku aptaujā iegūtos rezultātus par viņuprāt labāko vietu Centra izveidošanai Ādažos. Aptaujas rezultāti parādīja, ka labākā vieta no transporta, pakalpojumu un vides pieejamības aspektiem ir Attekas ielā 39, Ādažos.

Domes priekšsēdētājs Māris Sprindžuks informēja iedzīvotājus, ka notikušas vairākas individuālās tikšanās ar iedzīvotājiem, tajā skaitā alternatīvās Centra izveides vietās.

Attīstības un investīciju daļas vadītāja p.i. Inita Henilane prezentēja Centra izveidošanas iespējamo vietu uz pašvaldības īpašumā esošās zemes: Attekas 39, Gaujas 25b, pie Vējupes, Gaujas 35 - alternatīvu izvērtējumu un iespējamās indikatīvās izmaksas Centra būvniecībai un izveidošanai. No alternatīvu izvērtējuma secināms, ka potenciāli labākā vieta Centra būvniecībai ir Attekas iela 39 dēļ invalīdiem pielāgotas vides pieejamības; medicīna un sociālo pakalpojumu tuvumu; ērtas sabiedriskā transporta kustības; veikalu, sadzīves pakalpojumu tuvuma; izveidotām inženierkomunikācijām un ievērojami mazākām plānotajam neattiecināmajām izmaksām, kā arī citiem aspektiem (lūdzu skatīt domes 21.11. prezentāciju – Pielikums Nr.2).

Siguldas novada bērnu un jauniešu ar invaliditāti biedrības “Cerību spārni” valdes priekšsēdētāja Eva Viļķina, kas vienlaikus ir arī Siguldas novada deputāte, dalījās pieredzē, kā biedrība palīdz bērniem, jauniešiem un pilngadīgām personām ar dažāda veida invaliditāti integrēties sabiedrībā, sniedzot atbalstu un nodrošinot vienlīdzīgu iespēju saņemt vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus viņu dzīvesvietā vai tuvu tai.

Abās notikušajās sanāksmēs iedzīvotājus visvairāk uztrauc šādi jautājumi, uz kuriem viņi vēlas dzirdēt skaidras atbildes:

1. Vai tas, ka Centru plānots būvēt blakus jaunajai sākumskolai, neradīs drošības draudus bērniem, kas skolā mācīsies?

Nē. Lai pieaugušais ar garīga rakstura traucējumiem būtu tiesīgs apmeklēt dienas aprūpes centru ir jābūt psihiatra slēdzienam, kas atļauj personai apmeklēt šādu centru. Vienlaikus uzsveram, ka cilvēki ar garīgās attīstības traucējumiem nav vairāk bīstami sabiedrībai un vardarbīgāki kā pārējie sabiedrības locekļi. Viņi ir tādi paši kā mēs visi, ar savām emocijām un gaidām, cilvēcisku vēlmi dzīvot sabiedrībā un būt pieņemtiem. Tādējādi dienas un rehabilitācijas centra atrašanās vieta līdzās skolai nerada papildus apdraudējumu skolēniem. Jā, cilvēki ar garīgās attīstības traucējumiem ir citādāki, runā citādāk un uzvedas citādāk, kā parasti cilvēki attiecīgā vecumā. Viņi ir līdzīgi lieliem bērniem, kuriem vajadzīgs pieaugušo atbalsts. Bet viņi nav tendēti uz vardarbību. Un arī viņi ir spējīgi kaut ko iemācīties. Jo vairāk viņiem būs iespēja būt sabiedrībā, kontaktēties ar citiem cilvēkiem, jo lielāka iespēja, ka viņi tādā mērī dzīvo. Un pavisam noteikti parastie bērni var iemācīties dzīvot līdzās šiem citādajiem bērniem un pieaugušajiem, pieņemot viņus kā normālu dzīves sastāvdaļu. Jo viņi ir, ir tepat, mums līdzās un palīdz mums kļūt par atvērtāku un līdzjutīgāku sabiedrību.

Atgādinām, ka Centrs plānots kā dienas centrs un tā darba laiks plānots darba dienās indikatīvi no plkst.9.00-17.00.

- 2. Vai paredzams, ka nākotnē iecerētais Centra pakalpojumu klāsts varētu tikt mainīts un pastāv iespēja, ka jau apzinātajiem klientiem pievienosies klienti ar smagām psihiskām saslimšanām un Centru apmeklēs pacienti, kas iznākuši ārā no valsts aprūpes centriem, piemēram no Rīgas?**

Nē, šādi pakalpojumi nav paredzēti šī projekta ietvaros. Domes priekšsēdētājs Māris Sprindžuks: “Valstī ir noteikts plašs deinstitucionalizācijas pakalpojumu spektrs, ko valsts piedāvā realizēt. Mēs, Ādažu pašvaldība, izvēlējamies vien divus no deviņiem – tikai un vienīgi dienas centru pieaugušajiem ar garīgās attīstības traucējumiem un rehabilitācijas centru bērniem ar funkcionāliem traucējumiem. Citi deinstitucionalizācijas pakalpojumi Ādažos šī projekta ietvaros nav un netiek plānoti”.

- 3. Vai centrā plānots sniegt medicīnas pakalpojumus?**

Nē. Dienas aprūpes centrā netiek plānots medicīnas personāls. Vienlaikus uzsveram, ka klienti veselības saasinājumu brīžos neapmeklēs Centru.

Rehabilitācijas centrā strādās ergoterapeits un fizioterapeits, logopēds un citi speciālisti.

Atbildot uz minētajiem jautājumiem vairums iedzīvotāji, kas piedalījās diskusijā piekrita, ka Centra būvniecība Attekas ielā 39 ir atbalstāma.

Vienlaikus atgādinām, ka Centru plānots īstenot SAM 9311 pasākuma otrās atlases kārtas projekta “Pakalpojumu infrastruktūras attīstība deinstitucionalizācijas plānu īstenošanai Ādažu novadā” ietvaros saskaņā ar 2016.gada 20.decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.871 “Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.3.1. specifiskā atbalsta mērķa "Attīstīt pakalpojumu infrastruktūru bērnu aprūpei ģimeniskā vidē un personu ar invaliditāti neatkarīgai dzīvei un integrācijai sabiedrībā" 9.3.1.1. pasākuma "Pakalpojumu infrastruktūras attīstība deinstitucionalizācijas plānu īstenošanai" īstenošanas noteikumi.

Projekta ietvaros kopējās indikatīvās attiecināmās izmaksas Centra būvniecībai un izveidošanai, teritorijas labiekārtošanai plānotas 564 887 eiro (t.sk. ERAF – 85% un publiskais finansējums 15%). Indikatīvās neattiecināmās izmaksas ir aptuveni 20 000-30 000 eiro. Projektēšanu plānots veikt 2018. gadā, būvniecību 2019. gadā, kas var pagarināties līdz 2020. gadam.

Tuvākajā laikā uzsāksim gatavot tehnisko specifiskāciju plānotā Centra Attekas ielā 39, Ādažos projektēšanai.

Par turpmāko Centra izveidošanas projekta attīstības gaitu turpināsim iedzīvotājus informēt gan pašvaldības mājaslapā, sociālajos tīklos kā arī laikrakstā “Ādažu Vēstis”.